

Naši dopisi.

Z Brda.*) (Konec.) 17. Pri računstvu naj se nazorno računanje izpeljava vedno s števili. Vzrok računskega sklepa naj se pri vporabnih nalogah že od prvencev zahteva. Mere in vage naj se poučujejo praktičneje, ker učenci ta nauk preradi pozabijo. V svrhu hitre in temeljite proučitve v navadnem življenju potrebnega znanja o meri in vagi podal nam je g. nadzornik prav dobro pedagoško navodilo. Evo ga v kratkem:

a) Vse poznanje in razločevanje mer in vag mora sloneti na računskih številih; torej izvajamo sledeče stavke:

m, l, a in g so jednice, 10 je desetica, v meri je »deka« — torej:

$dg = 10 g$; 100 je stotica, v meri je »hekto« — torej:

hetoliter = 100 l. itd.

b) Mere in vage primerjaj kolikor možno drugim podobnim stvarim; n. pr. g je tolikšen kakor gumb pri srajci, dm je tako dolg kakor vrste v knjigah, cm kakor pike v risankah, m^2 ima toliko prostora, da lahko 4 vojaki na njem stojé paroma itd.

Pisava števil je pri vsakem učencu različna; zato smo se pri 3. točki zjedinihi o jednotni pisavi istih ter vsprejeli tudi naslednje točke nadzornikove:

a) Številkam naj se natanko določijo oblike.

b) Takoj od prvencev naj se zahteva, da pišejo številke natanko od érte do érte; iz doslednosti moramo dalje isto zahtevati tudi v II. oddelku, ki prične na zvezke računati.

c) Ta zahteva vzdržuj red tudi še v prvem polletji III. oddelka, v drugem polletji pa naj se prično vaditi številke pisati za $\frac{2}{3}$ prostora med értami.

d) Za vsakoršno pisavo števil se morajo učenci pripraviti z lepopišno vajo znanih desetero znamenj.

18. Pouk v realijah je le tedaj uspešen, ako se opira na jasni nazor, ta pa na najboljše in najpripravnejše učne pripomočke. Da bode znanje, ki ga hočemo učencem po teh predmetih podati trajno, treba, da ume učitelj po proznanih metodičnih načelih družiti realije s spisjem. V prirodoznanstvu naj se učitelj trudi kolikor moč umljivo razlagati in obravnavati nauk o človeku in zdravju.

19. V lepopišji zavladalo je dosedaj preveč razlike v metodi, a premalo uspehov. Zato se je stavila jednotna oblika érk na III. točko konferencie,* o kateri govorim spodaj. Prvenci ne smejo — izimši predvaje — nikdar na nenačrtane tablice pisati. Vaje posameznih érk na golo tablico so brez pomena. Da bi se pa pri načrtanih tablicah pisalo ne oziraje se na érte, no, to je pa že

najhujši liberalizem. Tudi se ne sme dovoliti, da bi imela dva učenca jedno tablico (komunizem ka-li-9).

Početne vaje naj se pričnó v številnice s svinčnikom, ker imajo vsoporednice jednako oddaljene. Obratno pa naj se v IV. oddelku ée le možno vadijo lepopis celo na jednorižne zvezke.

20. Risanje vsopredno z lepopišjem le počasi napreduje. Najlepše uspehe doseza, kakor do sedaj še vedno — kamniška deška šola. Nadzornik priporoča, naj se izmed tovarišev, kateremu gre ta pouk dobro od rok, dobro prouči nove metode prostoročnega risanja ter nas v bodoči konferenciji seznani z njo.

21. Petje se goji z lepimi uspehi. Kjer se ne telovadi, porabi naj se iste pol ure za petje.

22. Za telovadbo so iste razmere, kakor lani. Manjka telovadišč in orodja.

23. Ženska ročna dela poučujejo se s posebno lepimi uspehi v Kamniku in Domžalah. Sedaj se ista poučujejo v 12. šolah.

24. V kmetijstvu se je poučevalo na vseh šolah (19), katere imajo primeren šolski vrt, a uradno so ta pouk naznanila le 3 vodstva. Oziraje se na ta pouk, plaši nas le novejšo dovoljevanje remuneracij (deželna konferencija v tej točki ni nič pomogla! Bog zna, kdo nam bode na stara leta še kruh lomil!)

K sklepu poročila nam je podal še nekaj prav jedrnatih migljajev k pouku, omenivši i Kehrovega reka: »Wenn die Kinder reden sollen, muss der Lehrer schweigen lernen«, za kar smo mu vsi gotovo hvaležni.

Druga točka dnevnega vsopreda se je v toliko omejila, da nam je tovariš Trost čital obseg tvarine za jednorazrednice. Tvarine, kolikor nam jo je on navel, niti na dvorazrednicah prebaviti ne morejo. Ob tej priliki se je vnela živahna debata, katere pa je vsled razgovora o stvareh, ki niso sem pripadale, postala mučna. O stvari govorili so gg.: Malenšek, Keel, Marolt, Blejec, Janežič (Peče), in nadzornik.

Ker je vsled tega čas hitro potekel, prenehali smo zborovanje ob $\frac{1}{2}$ 1, a ob treh smo to točko nadaljevali ter končno določili vsaj število čitalnih vaj za realije. No, podrobni učni načrt pomagal bode vsem!

Tretja točka vsopreda je bila razprava o jednotnih oblikah érk in števil za pouk v lepopišji, katero je prostovoljno prevzel pisec tega. Razprava poudarja, da jednotna pisava zahteva a) jednotnih zvezkov, b) jednotnih predvaj za érke in c) jednotnih oblik. Referent je vsaki učni moči okraja poslal hektografran izvod taci oblik ter tem potem že prej pojasnil svoje misli. Razgovora so se udeležili gg.: Petrovec, Čenčič, Keel, Burnik,

*) V zadnji številki je pri tem dopisu v 26 vrsti neljuba pomota, katero naj se blagoizvoli tako popraviti, da se na mestu »in nadzornštva« here »in nadznanštva«.

Mesner, nadzornik. Stiasny, Janežič (Dob), Toman, Malenšek in referent sam. Sprejele so se nasvetovane oblike z nekaterimi premembami in predlogo Stiasnyja: c. kr. okrajni šolski svet blagoizvoli hektografirati sprejete oblike črk in števil ter poslati vsaki šoli po jeden izvod. Pri tej točki so se sprejele tudi od nadzornika nasvetovane resolucije:

a) Vaje posameznih črk na golo tablico so brez pomena.

b) Prvih 15 črk se poloviči, torej naj se rabijo gole tablice, katere otroci sproti in povoljno načrtajo.

c) Početne vaje na zvezke naj se pričnó na številnice, če možno s svinčnikom.

d) Piše naj se vsaj zadnje četrtiletje na jednorizne pisanke — jednoglasno.

Četrto točko učil je v imeni odbora predsednik Burnik s tem, da je poročal, katere knjige so primerne za otroško knjižnico, katere ne in zakaj ne.

V novi odbor je voljen mesto odšlega Javoršeka — Trante, ostali odborniki pa so stari.

V zmislu 5. točke je poročal načelnik okrajno-knjižnične komisije, Štefančič o nakupu knjig za okrajno učiteljsko knjižnico. V šolskem letu 1890/1. je bilo za njo odločenih 69 gld. 48 kr., ostane primankljaja 2 gld. 53 kr. Ta knjižnica broji 786 del. Pri tej točki vpraša pisec tega predsednika, zakaj ni letošnjega narastka izkazal ter stavi nasvet, naj se narastek vsako leto priobči v »Tovariši«, kar se sprejme. Udje komisije so ostali stari. Nadzornik nasvetuje, naj se za okr. knjižnico omisli še jeden izvod Saatzerjevih »1., 2., 3. und 4. Schuljahr« in hrvatski pedagoški letnik »Napredak«.

Čenčič predlaga Kneippovi knjigi: »Meine Wasserkur« in »So sollt ihr leben« v nakup. Oba nasveta jednoglasno sprejeta.

Učne knjige za bodoče šolsko leto ostanejo na vseh šolah stare.

Stalni odbor je ostal prejšnji, le namesto Javoršeka je izvoljen Stiasny. Zastopnikom v c. kr. okr. šolski svet za ostalo dobo 3 let je bil voljen z 26 glasovi Trošt, učitelj vodiški, odposlancema v deželno konferencijo pa Tomo Petrovec z 27 in Ljudevit Stiasny s 23 glasovi.

Zborovanje je trajalo — odmor pri obedu odševši — polnih 8 ur: od 9. ure zjutraj do 7. popoldne, tako da smo bili duševno in telesno utrujeni. Nadzornik zaključil zborovanje:

»Zahvaljevaje Vas na živahnem sodelovanji, ki je pomoglo tako lepo in upam tudi koristonosno rešiti naloge današnjega dne, spominjam Vas še k sklepu stavbe, na katero sem Vas v začetku opozoril. Raznim in časi hudim napadom izpostavljena, potrebuje krepkih vezi. Pripravlja jih složno društveno delovanje, kakeršno je tudi današnje. Da se pa smemo družiti, zahvaliti se nam je v prvi vrsti premilemu našemu cesarju, kateri nam to ne le dovoljuje, temveč tudi z dano nam postavo po Svojem geslu od nas zahteva, — za to hodi mu nevenljiva slava!

Zbor nandušeno zakliče trikratni »slava!« ter odpoje cesarsko pesem.

Po zborovanji smo sedeli pri čaši dobrega vinca, s katerim nam je postregel g. Levec. Nadzornik g. Letnar je napil gđe. Moos, katera se je od nas poslavljal. Zatem se je pričela — živahna? — kaj še! dolgočasna zabava, kajti delili smo se na več skupin, katerih vsaka je zopet za-se kramljala. Petja ni bilo nikakoršnega, tako da smelo trdim: vsem našim slavicem so se grla posušila! Povsod, v vsakem okraji skrbi se, da petje vsaj v kvartetu zabava itak utrujenega učitelja. Pri nas pa, akopram sem lansko leto in letos naštel 12 pevcev — lansko leto nič in letos zopet nič! Tužna Evterpa! Francišek Marolt.

Društveni vestnik.

Iz »Pedagoškega društva« v Krškem. Letnino so plačali:

Za III. leto: Paternost Henrik, učitelj v Radomlji, Kos Mih., učitelj na Homcu, Bregar J., nadučitelj v Kranjski Gori.

Za IV. leto: Šetinec Fr., učitelj v Ponikvi, Leban A., nadučitelj v Komnu, Štrukelj Justina, učiteljica v Komnu, Škrbinec J., nadučitelj v Višnji Gori, dr. T. Romih, meščanski učitelj v Krškem, Mešiček J., nadučitelj v Globokem, Kozole A., učitelj na Vidmu, Bohinec P., kaplan na Vrhniki, sl. bogoslovna knjižnica v Ljubljani, Čerin J., učitelj v Toplicah pri Zagorji, Sternšek V., učitelj v Št. Petru, Sterle Fr., postajni načelnik v Trbovljah, Hlavka Mar., učiteljica na obrtni šoli v Ljubljani, Valenta B., nadučitelj v Ljubljani, Praprotnik A., upok. šolski ravnatelj v Ljub-

ljani, Gusl E., učiteljica v Ljubljani, Marolt M., učiteljica v Ljubljani, Moos J., nadučiteljica v Ljubljani, Bregar J., nadučitelj v Kranjski Gori, Knific S., učitelj v Besnici, Četina I., učitelj v Laškem Trgu, Klodič A. vit. Sabladoski, deželni šolski nadzornik v Trstu, Cepuder Jak., nadučitelj v Boštajnu, Vohinec E., učitelj v Št. Rupertu, šola v Št. Rupertu, šolske sestre v Celji, Kranjc Fr., učitelj v Slivnici, Vezjak Fr., učitelj pri Sv. Križu, Kožuh J., profesor v Kopru, Stante J., učitelj v Dobovi, Bartl Iv., učitelj v Šmartnem, Levec Iv., nadučitelj v Radečah, Zevnik Ana, učiteljica v Čatežu, Solnc A., učitelj v Trzišči, Humeč M., učitelj na Raki, Pretnar J., nadučitelj v Veliki Dolini, Potrebin Lav., učitelj v Veliki Dolini, okrajna učiteljska knjižnica v Sežani, Jurkovič Fr., nadučitelj v Šmariji, Debelak L., učitelj v Šmariji, Frinec Fr.,